

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Полтавська державна аграрна академія
Інститут проблем природокористування та екології
Національної академії наук України
Інститут проблем ринку та економіко-екологічних досліджень
Національної академії наук України
Дніпропетровський державний аграрно-економічний університет
Вінницький національний аграрний університет
Університет Хоенхайм, м. Штутгарт
Курганська державна сільськогосподарська академія ім. Т.С. Мальцева
Азербайджанський державний аграрний університет
Казахський агротехнічний університет імені Сакена Сейфуліна

ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ

**III міжнародної
науково-практичної Інтернет - конференції**

**"ЕФЕКТИВНЕ ФУНКЦІОНУВАННЯ
ЕКОЛОГІЧНО-СТАБІЛЬНИХ ТЕРИТОРІЙ У
КОНТЕКСТІ СТРАТЕГІЇ СТІЙКОГО РОЗВИТКУ:
АГРОЕКОЛОГІЧНИЙ, СОЦІАЛЬНИЙ ТА
ЕКОНОМІЧНИЙ АСПЕКТИ"**

**12 грудня 2019 р року
м. Полтава, Україна**

*Свідоцтво ДУ «Український інститут науково-технічної експертизи та інформації»
(УкрІНТЕІ)
№345 від 28 листопада 2019 року*

Друкується за ухвалою факультету агротехнологій та екології (Протокол № 5 від 17 грудня 2019 року.) та кафедри екології, збалансованого природокористування та захисту довкілля (Протокол № 11 від 9 грудня 2019 року.)

Матеріали III міжнародної науково-практичної інтернет - конференції "Ефективне функціонування екологічно-стабільних територій у контексті стратегії стійкого розвитку: агроекологічний, соціальний та економічний аспекти" – 12 грудня 2019 року, Полтава – 255 с.

У збірнику представлені матеріали конференції за наступними напрямками: агроекологічні, соціальні та економічні передумови трансформації сільськогосподарських угідь в екологічно стабільні; агроекологічні основи раціонального використання земель для створення екологічно стабільних територій; агроекологічні, соціальні та економічні аспекти сільськогосподарського природокористування територій; методика та методологія оцінки стану довкілля, ефективності управлінських дій зі створення і функціонування екологічно стабільних територій; оцінка та аналіз еко-соціальної і економічної стабільності територій; підвищення ефективності використання, відтворення і охорони природних ресурсів на екологічно стабільних територіях; агроекологічні, соціальні та економічні складові ефективного функціонування екологічно стабільних територій.

Матеріали призначені для наукових співробітників, викладачів, студентів й аспірантів вищих навчальних закладів, фахівців і керівників сільськогосподарських та переробних підприємств АПК різної організаційно-правової форми, працівників державного управління, освіти та місцевого самоврядування, всіх, кого цікавить проблематика розвитку екологічного господарювання, суспільства, сільського господарства й економіки.

Матеріали видані в авторській редакції.

Рецензенти:

Дегтярьов В. В. - доктор сільськогосподарських наук, професор, завідувач кафедри ґрунтознавства, Харківський національний аграрний університет ім. В.В. Докучаєва, м. Харків

Харитонов М. М. - доктор сільськогосподарських наук, професор, керівник центру природного агровиробництва, Дніпровський державний аграрно-економічний університет, м. Дніпро

Матеріали друкуються в авторській редакції мовами оригіналів.

Відповідальність за грамотність, автентичність цитат, достовірність даних та правильність посилань несуть автори наукових робіт

Розділ IV. МЕТОДИКА ТА МЕТОДОЛОГІЯ ОЦІНКИ СТАНУ ДОВКІЛЛЯ, ЕФЕКТИВНОСТІ УПРАВЛІНСЬКИХ ДІЙ ЗІ СТВОРЕННЯ І ФУНКЦІОНУВАННЯ ЕКОЛОГІЧНО СТАБІЛЬНИХ ТЕРИТОРІЙ.	75
ЕКОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ВЗАЄМОВІДНОСИН ЕНТОМОКОМПЛЕКСІВ КОМАХ-ФІТОФАГІВ КАПУСТИ З АГЕНТАМИ БІОКОНТРОЛЯ	
Писаренко В. М., Піщаленко М. А., Попряник А, С.	75
ЗДАТНІСТЬ ДО НАКОПИЧЕННЯ НІТРАТІВ РІЗНИХ СОРТІВ ЦИБУЛІ–РІПКИ	
Бенедіс В. Г.,	77
ПРОБЛЕМИ УТИЛІЗАЦІЇ ПРОМИСЛОВИХ ТА ПОБУТОВИХ ВІДХОДІВ ТА ЇХ ВИРІШЕННЯ У РОЗВИНУТИХ КРАЇНАХ	
Самойлік М. С., Диченко О. Ю.,	80
ДО ПИТАННЯ ЗАСТОСУВАННЯ ТЕКТОНІЧНОЇ ІНФОРМАЦІЇ ДЛЯ ОЦІНКИ ТА ПРОГНОЗУВАННЯ СТАНУ НАВКОЛИШНЬОГО СЕРЕДОВИЩА	
Тяпкін О.К., Бурлакова А. О.,	83
ПЕРСПЕКТИВИ СТВОРЕННЯ СТІЙКИХ ЕКОЛОГО – ГЕНЕТИЧНИХ АМПЕЛОСИСТЕМ НА ОСНОВІ ВИСОКОТЕХНОЛОГІЧНИХ БЕЗНАСІННЕВИХ СОРТІВ ВИНОГРАДУ СУЧАСНОЇ СЕЛЕКЦІЇ	
В. В. Скрипник , І. А. Ковальова, Л. В. Герус	87
ДО ОБҐРУНТУВАННЯ КРИТЕРІЇВ ПРИ ВИЗНАЧЕННІ ЕКОЛОГІЧНО ВИТРАТНИХ СФЕР У ВОДОКОРИСТУВАННІ	
Подрезенко І. М., Скрипник О.О., Крючкова С.В.	92
Розділ V. ЗМІНИ КЛІМАТУ ТА ЇХ НАСЛІДКИ ДЛЯ ПРИРОДНИХ ЕКОСИСТЕМ..	95
ВПЛИВ ЗМІНИ КЛІМАТУ НА СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКІ КУЛЬТУРИ	
Літвін А. В., Чуприна Ю.Ю.,	95
ОРГТЕХНІКА ЯК ФАКТОР ЗАБРУДНЕННЯ НАВКОЛИШНЬОГО СЕРЕДОВИЩА	
Коваленко Н.П., Поспелова Г.Д., Піщаленко М.А., Шерстюк О.Л.	96
СЕЛЕКЦІЯ ПШЕНИЦІ ПРИЗВОДИТЬ ДО ЗНИЖЕННЯ ЇЇ ГЕНЕТИЧНОЇ СТІЙКОСТІ	
Чуприна Ю. Ю.,	98
РЕАБИЛІТАЦІЯ РАСТИТЕЛЬНОГО ПОКРОВА КАК УНИВЕРСАЛЬНИЙ МЕТОД ЛОКАЛЬНОГО РЕШЕННЯ ГЛОБАЛЬНИХ ЕКОЛОГІЧЕСКИХ ПРОБЛЕМ	
Скрипник О. А.,	100
ОЦІНКА СТАНУ ЕКОЛОГІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ВОДОКОРИСТУВАННЯ У БАСЕЙНІ Р. ЖОВТЕНЬКА	
Андреев В. Г., Кашкальда Н. І., Борохович Ю. І.,	101

Бібліографічний список

1. Results of using Zea method for doubled haploid production in wheat breeding at Nardi Fundulea / [N. N. Săulescu, G. Ittu, A. Giura et al.] // Romanian Agricultural Research. – № 29. – 2012. – P. 3 – 8.
2. Southern E. M. Detection of specific sequences among DNA fragments separated by gel electrophoresis / E. M. Southern // J. Mol. Biol. – 1975. – 98. – P. 503 – 513.
3. Sunnucks P. Efficient genetic markers for population biology / P. Sunnucks // Trends Ecol. Evol. – 2000. – 15. – № 5. – P. 199 – 203.
4. Swaminathan M. S. Obituary: Norman E. Borlaug (1914–2009): Plant scientist who transformed global food production / M. S. Swaminathan // Nature. – 2009. – 461, № 7266. – P. 894.
5. Tanksley S. D. Molecular markers in plant breeding / S. D. Tanksley // Plant Mol. Biol. Rep. – 1983. – V.1. – P. 3 – 8.

ОРГТЕХНІКА ЯК ФАКТОР ЗАБРУДНЕННЯ НАВКОЛИШНЬОГО СЕРЕДОВИЩА

Коваленко Н.П., Поспелова Г.Д.,
Піщаленко М.А., Шерстюк О.Л.
м. Полтава, Україна

Важко уявити сучасне життя без персонального комп'ютера (ПК), електроніки, мобільного телефону чи планшета. Нині весь світ оповитий мережею інформації, яку забезпечує нам інтернет. Інформатизація суспільства стосується всіх сфер діяльності. Кількість персональних комп'ютерів зростає з кожним роком. На сьогоднішній день (за різними оцінками фахівців), обсяг випущених у світі ПК складає близько 1 мільярда.

Однак будь-яка техніка стрімко старіє, їй на зміну приходять нові, більш потужні, більш сучасні ПК і оргтехніка. Людство втягнуте в постійний процес модернізації та заміни електронної техніки. Ми радіємо новим моделям персональної техніки з новими можливостями. Разом з тим поступово зростає актуальність проблеми утилізації старої, морально застарілої чи зіпсованої техніки, що накопичується у підсобних приміщеннях та на складах. Неналежне зберігання старого обладнання загрожує екологічній чистоті довкілля.

У XXI столітті зростає стурбованість людства проблемою збереження навколишнього середовища. Із величезної кількості вуглекислого газу, який людство викидає в атмосферу, 2 % всіх викидів припадає на електроніку.

Одним із джерел парникових газів, які набагато шкідливіші за діоксид вуглецю, є РК-екрани. Рідкокристалічні монітори швидко набули популярності, змінивши громіздкі моделі. І це не дивно, адже вони мають тонкі корпуси і споживають значно менше електроенергії. За іншими аспектами екологічної безпеки дисплеї на основі рідких кристалів також вважалися проривом, оскільки в них не використовувався газ,

що містить свинець. Досить довго ніхто не звертав уваги на застосований для чищення РК-панелей трифтористий азот (NF_3), і лише в середині 2008 року вченими було доведено наявність даної хімічної речовини в атмосфері. Відкриття було вражаючим: порівняно з діоксидом вуглецю (CO_2) NF_3 є в 17 000 разів більш активним парниковим газом, а його атмосферний час напіврозпаду може складати від 550 до 740 світлових років (у CO_2 – від 30 до 40 років). Закону, який обмежував би рівень викиду NF_3 , поки не існує.

За деякими даними дослідників ООН, щоб створити один середньостатистичний персональний комп'ютер, потрібно в 10 разів більше хімічних речовин і палива, ніж вага кінцевого винаходу. Значна частина сировини, яка використовується при збиранні комп'ютерів, є токсичною.

У складі деяких частин електронного обладнання є елементи, до складу яких входять компоненти (пластик різних видів, матеріали на основі полівінілхлориду, фенолформальдегіду, метали), що не піддаються здійснюваному самою природою процесу розкладання. (Я)

Крім того при виготовленні різних деталей оргтехніки досить часто використовуються дорогоцінні метали. Тому будь-яка компанія зобов'язана відстежувати всі рухи дорогоцінних металів. У разі, якщо необхідного обліку здійснено не було, зазначеному підприємству і його керівництву загрожує штраф за незаконні операції з дорогоцінними металами.

Відпрацьована апаратура і комп'ютерна техніка становить величезну загрозу для навколишнього середовища через те, що може містити елементи живлення, радіоактивні електронно-променеві трубки, брукт електронних вузлів та інші деталі. (Я)

Зазначений перелік небезпечних відходів не є вичерпним, але всі вони потребують спеціальних методів та засобів поводження.

Доцільним є вторинне використання вживаної оргтехніки. При грамотній утилізації близько 95% відходів техніки здатні повернутися до нас в тому чи іншому вигляді, і приблизно 5% відправляються на звалища або заводи з переробки твердих побутових відходів.

Очищення навколишнього середовища від небезпечних відходів передбачає їх організований збір, знешкодження та/або утилізацію з дотриманням спеціальних норм і правил. Така система з вилучення та утилізації небезпечних відходів повинна мати планово-регулярний характер.

Відповідно до пункту 4 Правил надання послуг з вивезення побутових відходів (постанова Кабінету Міністрів України від 10.12.2008 р. № 1070), небезпечні відходи у складі побутових відходів збираються окремо від інших видів побутових відходів. Також повинні відокремлюватися на етапі збирання чи сортування і передаватися споживачами та виконавцями послуг з вивезення побутових відходів спеціалізованим підприємствам, що одержали ліцензії на здійснення операцій у сфері поводження з небезпечними відходами.

Співвідношення ручної і автоматизованої праці на підприємствах з переробки комп'ютерної техніки залежить від її типу. Для монітора це співвідношення приблизно 50 на 50 – розбирання старих кінескопів вимагає значних затрат праці. Для системних блоків і оргтехніки частка автоматичних операцій вища.

Однак також необхідно розуміти, що при проведенні утилізації важлива і переробка металу і пластика знову в матеріал для виробництва. Проведення процедури утилізації під силу тільки професіоналам, адже це складний і тісно пов'язаний з придбанням дорогого оснащення процес. Процедура утилізації застарілого електронного обладнання – це процес, здійснювати який повинні відповідні фахівці.

Людство повинне усвідомлювати, що величезна кількість непотрібної техніки та обладнання цілком може привести просто до глобальної екологічної катастрофи на Землі. Тому саме утилізація техніки здатна запобігти згубному впливу на природу. На превеликий жаль, не в кожному місті існують пункти прийому відпрацьованої оргтехніки, що потребує спеціальної утилізації.

Зважаючи на вище зазначене, для забезпечення нормальної життєдіяльності українців першочерговим постає завдання організації регулярного збору, вивозу небезпечних побутових відходів для їх подальшої утилізації та/або знешкодження.

Вирішення проблеми можливе шляхом створення умов для організації збору та вивозу небезпечних побутових відходів в усіх територіальних громадах областей України, а також підвищення культури поводження з такими відходами.

Бібліографічний список

1.Коваленко Н.П. Відпрацьовані елементи живлення як фактор забруднення довкілля / Н. П. Коваленко, С. І. Алексеєнко // Функціонування АПК на засадах раціонального природокористування : Матеріали I Всеукр. наук.-практ. конф. (Полтава, 26 трав. 2017). – Полтава : ПДАА, 2017. – 187 с.

2.Про затвердження Правил надання послуг з поводження з побутовими відходами / Постанова Кабінету Міністрів України від 10.12.2008 р. № 1070 <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1070-2008-%D0%BF>

СЕЛЕКЦІЯ ПШЕНИЦІ ПРИЗВОДИТЬ ДО ЗНИЖЕННЯ ЇЇ ГЕНЕТИЧНОЇ СТІЙКОСТІ

Чуприна Ю. Ю.,
м. Харків, Україна

Багаторічна робота селекціонерів, які прагнуть вивести найбільш врожайні сорти, призвела до зниження генетичної різноманітності пшениці і її стійкості до кліматичних змін.

Продовольча безпека багато в чому визначається врожайністю основних сільськогосподарських культур. Зміна клімату веде до змін погоди, і, як наслідок, непостійності врожаю і цін на продукти, а значить, і їх доступності. Невпевненість у тому, що продукти харчування будуть по кишені, викликає хвилі міграції і політичну